

Pētījums: vairums Latvijas iedzīvotāju atbalsta nepieciešamību mācīties mūža garumā

Publicēts: 11.08.2021.

[Jaunumi](#)

[Darba tirgus](#)

[Mūžizglītība](#)

Pētījumu centra SKDS šā gada jūnijā veiktā Latvijas iedzīvotāju aptauja par attieksmi jautājumos, kas saistīti ar pastāvīgu nepieciešamību mācīties un mūžizglītības tēmas aktualitāti, liecina - pārliecinoši lielākā daļa jeb 96% respondentu piekrīt, ka jaunas zināšanas un prasmes ir nepieciešams apgūt visa mūža garumā. Vienlaikus vairāk kā puse jeb 54% respondentu atzina, ka nejutās droši par to, vai līdz pensijas vecuma sasniegšanai varēs nostrādāt savā esošajā profesijā, neapgūstot jaunas zināšanas un prasmes.

Ar mērķi aktualizēt un skaidrot iedzīvotājiem mūžizglītības nozīmi un ieguvumus, Ekonomikas ministrija uzsāk sabiedrības informēšanas kampaņu "Esi konkurētspējīgs! Uzdrošies mācīties mūža garumā!".

☞ *"Nepārtraukta iedzīvotāju zināšanu un prasmju pilnveidošana, kā arī jaunu zināšanu un prasmju apguves veicināšana jau ilgāku laiku ir bijusi viena no mūsu galvenajām prioritātēm. Un šobrīd, Covid-19 izraisītās krīzes pārvarēšanas kontekstā, šis jautājums kļuvis aktuālāks kā jebkad,"* atzīst ekonomikas ministrs Jānis Vitenbergs.

2020. gada Pasaules ekonomikas foruma pētījumā prognozēts, ka 50% darbavietu pastāv risks, ka tās tuvākajos gados būtiski mainīsies vai novēcos līdz ar ko tajās strādājošajiem būs nepieciešama pārkvalifikācija. Lai iedzīvotāji un uzņēmēji būtu informēti par nākotnes darba tirgus tendencēm, Ekonomikas ministrija sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru izstrādā informatīvu rīku - platformu, kas atspoguļos darba tirgus prognozes. Tas ietvers informāciju gan par nozaru attīstības tendencēm, gan nākotnē pieprasītajām profesijām. Rīks būs ikvienam interesentam pieejams šā gada augusta otrajā pusē.

☞ *"Šobrīd Latvijā vairāk kā 60 tūkstoši cilvēku ir bez darba, bet tai pat laikā neskaitāmos uzņēmumos tieši kvalificēta darbaspēka trūkums kavē to attīstību. Arī strauji mainīgie apstākļi pieprasa darbiniekus, kas vēlas un spēj ātri pielāgoties jauniem darba tirgus izaicinājumiem. Risinājums šajā situācijā ir patstāvīga jaunu zināšanu un prasmju apguve visa mūža garumā. Pieņemot neizbēgamās pārmaiņas, tai skaitā tālredzīgi ieguldīt savās zināšanās un prasmēs, iespējams savlaicīgi sagatavoties un izmantot pārmaiņu sniegtās iespējas - strādāt "gudrāk" un attiecīgi arī saņemt lielāku algu. Mums ir ambiciozi mērķi, lai palielinātu produktivitāti, celtu eksportu un veicinātu Latvijas tautsaimniecības attīstību un konkurētspēju pasaulē. Tieši tādēļ mums visiem kopā tik svarīgi ir iedibināt mūžizglītības kultūru sabiedrībā,"* uzsver J.Vitenbergs.

SKDS aptauja liecina, ka Latvijā tikai aptuveni puse (53%) no visiem respondentiem šobrīd strādā savā profesijā turklāt vēl 29% respondentu šobrīd profesijā nestrādā, bet ir strādājuši iepriekš, savukārt 15% no visiem respondentiem nekad nav strādājuši savā profesijā, bet 1% respondentu nav strādājuši vispār.

☞ Bijušais LU rektors, zinātnieks Mārcis Auziņš norāda: *"Pastāvīga mācīšanās un nemītīga jaunu zināšanu un prasmju apgūšana mūsdienās ir neatņemama ikdienas sastāvdaļa. Turklāt šobrīd gan Latvijā, gan pasaulē ir ļoti daudz iespēju, kā iesaistīties mūžizglītībā. Tāpat jāatceras, ka jēdzienam "mūžizglītība" ir divas vienlīdz būtiskas daļas – viena ir zināšanu un prasmju apguve, kas ir tiešā veidā saistīta ar darbu un profesionālajām kompetencēm, bet otra – redzesloka paplašināšana un hobiji, kas aizrauj un par kuriem gribas iegūt jaunu informāciju un zināšanas. Nereti tas cilvēkam var palīdzēt arī profesionālajā darba dzīvē, piemēram, kādā brīdī atrast un ieviest risinājumu, kas ļauj konkrētu procesu veikt savādāk, ātrāk vai ar mazāku piepūli."*

Aptaujā lielākā daļa respondentu (80%) uzskata, ka moderno tehnoloģiju ieviešana tuvāko 10 gadu laikā neapdraudēs viņu profesijas pastāvēšanu (drīzāk nē — 42%, nē — 38%). Tomēr par to ir satraukti 15% respondentu (drīzāk jā — 12%, jā — 3%). Novērojams, ka, pieaugot vecumam, samazinās to respondentu īpatsvars, kuri uzskata, ka moderno tehnoloģiju ieviešana tuvāko 10 gadu laikā neapdraudēs viņu profesijas pastāvēšanu.

---

99) *“Mums – cilvēkiem – nepietiek ar to, ka mēs tikai eksistējam. Mācīšanās, zinību apgūšana ir absolūti dabisks un nepieciešams process, un to būtu jā sāc mācīt jau bērnudārzā un turpināt skolā jau no pirmās klases. Cilvēkam ir jā mācās visu mūžu un ir jā saprot, ka šis process ir nepārtraukts. Lai uzturētu savas kognitīvās funkcijas un vēlmi dzīvot, cilvēkam visu laiku ir kaut kas jauns jā uzzina un jā apgūst. Mūžizglītības filozofija ir spēt sevi piemērot pasaulei un pasaules izmaiņām, bet lielākais izaicinājums – jau no agras bērnības iedot cilvēkam māku mācīties,”* akcentē kardiologs, profesors Andrejs Ērglis.

Aptauja arī atklāj, ka vairāk nekā puse respondentu nākamo 12 mēnešu laikā plāno papildu zināšanu un prasmju apguvi savas konkurētspējas paaugstināšanai esošajā profesijā (59%), gan arī to jau ir darījuši pēdējo 12 mēnešu laikā (54%). Novērojams, ka aktuālāk tas ir bijis gados jaunākiem respondentiem, sievietēm, rīdžiniekiem, kā arī respondentiem ar augstāko izglītību.

Lielākā daļa respondentu nākamo 12 mēnešu laikā neplāno mainīt savu profesiju (71%), kā arī pēdējo 12 mēnešu laikā to nav darījuši (91%).

No tiem respondentiem, kuri pēdējo 12 mēnešu laikā ir apguvuši papildu zināšanas un prasmes lielākā daļa (81%) jūtas kopumā droši par apgūto zināšanu un prasmju noderīgumu profesionālajā darbībā (drīzāk jā — 39%, jā — 42%). Par to kopumā droši nejūtas 16% respondentu (drīzāk nē — 11%, nē — 5%). Novērojams, ka drošāk par to jūtas respondenti ar augstākiem ienākumiem.

Aptuveni trešdaļa respondentu (32%) norāda, ka viņiem nav nekādu faktoru, kas kavētu mainīt profesiju. Kā biežākie faktori, kas kavē mainīt profesiju tiek minēti: domāšana, ka ir par vecu, lai mainītu profesiju (19%), finansiālo līdzekļu trūkums (18%), motivācijas trūkums (16%) un grūtības savienot darbu ar mācībām (141% respondentu norāda, ka nekas viņus nekavē apgūt papildu zināšanas un uzlabot prasmes savā pašreizējā profesijā. Tomēr kā galvenie faktori, kas kavē apgūt papildu zināšanas un uzlabot prasmes savā pašreizējā profesijā tiek minēti: finansiālo līdzekļu trūkums (18%), motivācijas trūkums (14%), grūtības savienot darbu ar mācībām (13%) un domāšana, ka ir par vecu, lai apgūtu papildu zināšanas un prasmes (11%).

Ekonomikas ministrijas īstenotās sabiedrības informēšanas kampaņas "Esi konkurētspējīgs! Uzdrošies mācīties mūža garumā!" mērķis ir vairo iedzīvotāju informētību un izpratni par izglītību kā pastāvīgu procesu visas dzīves garumā, kā arī motivēt uzņēmējus ieguldīt savu darbinieku zināšanu un prasmju attīstībā, kas augošās nozares nodrošinātu ar darbaspēku, veicinātu Latvijas tautsaimniecības izaugsmi un pāreju uz zināšanās balstītu ekonomiku ar augstu pievienoto vērtību.

Kampaņa ilgs līdz septembra vidum. Tās ietvaros ir paredzētas vairākas informatīvi skaidrojošās aktivitātes par mūžizglītības nozīmi, ieguvumiem un iespējām atsākt mācīties vai mainīt profesiju. Savukārt portāla "Delfi.lv" tematiskajā rubrikā mēneša garumā tiks publicēti cilvēku stāsti par jaunas profesijas apguvi, uzņēmēju pieredze, ieguldot darbinieku zināšanās un prasmēs, raksti par nākotnes darba tirgus tendencēm, kā arī ieteikumi jaunu zināšanu un prasmju apguvei vai pārkvalificēšanās iespējām.

Informatīvās kampaņas atklāšanas pasākuma ekspertu diskusijas tiešraides ierakstu atkārtojumā varat noskatīties 11. augustā plkst.12.00 ziņu aģentūras LETA un portāla "Delfi.lv" mājaslapās. Tāpat atklāšanas pasākuma diskusijas ieraksts būs pieejams [Ekonomikas ministrijas youtube kanālā](#).

Ekonomikas ministrijas

Sabiedrisko attiecību nodaļa

prese@em.gov.lv

<https://www.em.gov.lv/lv/jaunums/petijums-vairums-latvijas-iedzivotaju-atbalsta-nepieciemibu-macities-muza-garuma>